

GAZETA

INVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XIX
Nr. 905
Vineri 30 iunie
1967
4 pag. 25 bani

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

DE „ZIUA ÎNVĂȚĂTORULUI”

Se împlinește un deceniu de când în statul nostru socialist se sărbătorește „Ziua învățătorului”, ziua slujitorilor învățămîntului, a acelor care, cu dragoste și abnegație, își consacră viața și munca formării și educării tinerei generații. Sărbătorim la 30 iunie deopotrivă pe toți cei ce deschid larg tineretului drumul spre cunoașterea lumii și a vieții — pe educatoare, învățători, profesori.

Investiție în anii socializării cu noi și importante responsabilități sociale și morale, cadrele didactice din învățămîntul de toate gradele se bucură de înaltă apreciere a partidului și guvernului, a întregului nostru popor, pentru contribuția lor la opera de excepțională valoare a formării omului nou, cetățean de nădejde al patriei noastre socialiste.

Ca în toate domeniile vieții noastre sociale, și în învățămînt hotărârile Congresului al IX-lea al P.C.R. prind viață, devin realitate. S-a încheiat de curând primul an de activitate a liceelor de specialitate, care vor da economiei naționale cadre de tehnicieni cu o bună pregătire profesională; au fost luate măsuri de îmbunătățire a concursurilor de admitere, de perfecționare a conținutului programelor și manualelor didactice, de dezvoltare a muncii educative în rîndul elevilor și studenților; mil de învățători și profesori au fost angrenați în munca de conducere a mișcării pionierilor. Sub conducerea partidului și a guvernului are loc un larg proces de modernizare și perfecționare a întregului nostru învățămînt.

Bilanțul anului școlar ce se încheie în aceste zile, ilustrat prin mai bună pregătire a elevilor și studenților, prin rezultatele examenului de bacalaureat, prin rezultatele examenelor de intrare în licee, constituie o dovadă grăitoare a succeselor dobîndite de cel peste 190 000 de învățători și profesori din școli, licee și facultăți, în munca de formare și de educare a tineretului.

Indatorirea ce le revine — aceea de a pregăti cadre ale viitorului — cere descăliilor noștri o muncă perseverentă pentru perfecționarea continuă a măiestriei lor pedagogice, valorificarea tradițiilor înaltate ale școlii românești, cunoașterea celor mai noi realizări ale științei și culturii din țara noastră și din întreaga lume. Toată pricepera și puterea lor de muncă să fie consacrată pregătirii tineretului pentru exigențele vieții, pentru cerințele societății socialiste, care are nevoie de oameni cu temelnice cunoștințe profesionale și cu o înaltă conștiință cetățenească, cu o conduită ireproșabilă în toate împrejurările, animați de dorința de a sluji cu devotament interesele poporului, cauza socialismului și a păcii.

Astăzi, de „Ziua învățătorului”, mulți dintre învățătorii și profesorii noștri primesc distincții, ordine, medalia și alte evidențieri, drept dovadă a prețului și dragostei de care se bucură din partea partidului și guvernului, a întregului nostru popor. Îi felicităm din toată inima!

De „Ziua învățătorului” arez, în numele Ministerului Învățămîntului și personal, cadrelor didactice din învățămîntul de toate gradele, cele mai depline succese în muncă și multă fericire în viața lor personală.

Acad. ȘTEFAN BĂLAN
ministrul învățămîntului

Desen de TIA PELTZ

COMUNICAT

În zilele de 26 și 27 iunie a. c. a avut loc ședința plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

1. Plenara a dezbătut și aprobat Directivele cu privire la elaborarea planului cincinal 1971—1975 și a direcțiilor principale ale dezvoltării economiei naționale în perioada 1976—1980.

Plenara a hotărît ca lucrările cu privire la planul pe 1971—1975, precum și la stabilirea direcțiilor principale ale dezvoltării economiei naționale în perioada 1976—1980 să înceapă în acest an și să se încheie, în linii generale, pînă la sfîrșitul anului 1968. Pentru îndrumarea și coordonarea întregii activități de elaborare și fundamentare a acestor lucrări s-a hotărît înființarea unei comisii centrale de partid și de stat.

2. Plenara a dezbătut și aprobat hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Miniștri cu privire la majorarea salariilor mici, stabilind ca, începînd cu data de 1 august 1967, salariul tarifar minim să se ridice de la 570 lei la 700 lei.

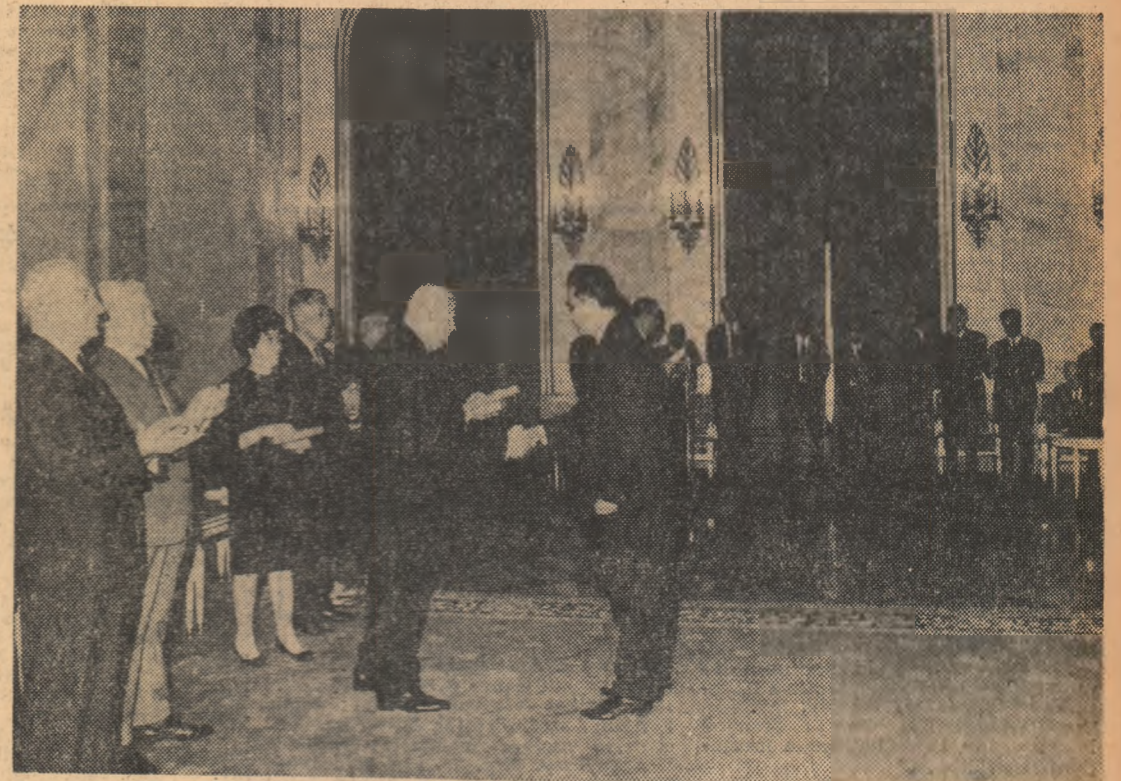
3. Plenara a aprobat măsurile pentru raționalizarea și gospodărirea economică a parcului de autoturisme de la ministere, instituții centrale și locale, întreprinderi, organe de partid, sindicale, cooperatiste și obștești.

4. Plenara C.C. al P.C.R. a analizat și apreciat pozitiv activitatea desfășurată de Ministerul Afacerilor Interne și de organele sale pentru îndeplinirea hotărîrilor partidului și guvernului cu privire la asigurarea securității statului și a ordinii publice, apărarea proprietății socialiste, a drepturilor și intereselor legale ale cetățenilor. Ținînd seama de condițiile perioadei desăvîrșirii construcției socialiste în care se află țara noastră, de dezvoltarea continuă a democrației noastre, de necesitatea atragerii mai largi a oamenilor muncii la asigurarea respectării normelor de conviețuire socialistă, plenara a stabilit măsuri pentru perfecționarea continuă a activității Ministerului Afacerilor Interne și îmbunătățirea structurii sale organizatorice.

În cadrul discuțiilor au luat cuvîntul tovarășii Min Dobrescu, Aurel Vișoiu, Gheorghe Călin, Gheorghe Vasilechi, Ion Stănescu, Ion Ioniță, Gheorghe Pană, Constantin Dăscălescu, Tudor Ionescu, Chivu Stoica, Grigore Răduică, Cornel Onescu, Adrian Dimitriu, Constantin Pirvulescu, Augustin Alexa, Ion Coman, Virgil Trofin, Valter Roman, Ștefan Voicu, Alexandru Drăghici.

În încheierea dezbaterilor a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu.

SOLEMNITATEA DE LA CONSILIUL DE STAT

OMAGIU

Sărbătorim aproape fiecare dintre noi, în amintirea noastră, de „Ziua învățătorului”, o inimă pe care am păstrat-o din prima copilărie sau de mai tîrziu, din adolescență. Imaginea este pentru noi prototipul ideal al omului care, de la catedră sau coborînd printre bănci, ne-a dăruit, o dată cu știința pe care o învățase și el la rîndul lui, ceva din făptura lui sufletească, care ne-a ajutat miraculos să ne însușim știința. Cei care nu-și pot aminti de un asemenea chip sînt, într-un fel, orfanți, lipsiți în epoca lor de dezvoltare de ceva foarte prețios și foarte necesar.

Din fericire însă mulți dintre noi avem cei mulțumi în gînd și mulți, dintre cei care sînt elevi și studenți azi au cei mulțumi cu glas tare, din toată inima. Dragostea pentru propria ta meserie făgăduiește oricînd îndeplinirea pînă la capăt a lucrului pe care îl faci, făgăduiește izbînda lui. Dar sînt meserii care parcă cer mai mult decît altele ca omul să nu le „practice” numai, ci să se contopească cu ele, să-și piardă orice urmă de egoism în fața lor, să li se devoteze în asemenea măsură încît să nu mai știe unde este limita dintre el însuși și munca lui și efectiv să desființeze această limită. Așa îmi par a fi medicina și învățămîntul, pentru că în

prima e vorba de viața omenească într-o clipă de răscruce, și în a doua de viața omenească în întreaga ei desfășurare, care va fi așa cum a pornit.

Învățătorul ține în minile lui anii aceștia trageți de pornire la drum lung. Și dacă explică de la catedră tabla înmulțirii, istoria patriei sau savante calcule algebrice, sarcina lui nu se încheie aici. Chiar dacă face foarte bine treaba asta, dincolo de ea se află ceva mai mult, și uneori îmi pare că se află chiar esențialul: propria lui poziție față de lume, interesul lui aprins pentru ceea ce are de comunicat, dorința lui fierbinte — pe care elevul o simte — ca acela care îi stă în față să priceapă, să păstreze ceea ce a priceput, setea lui de a face oameni adevărați din copiii sau adolescenții care îi sînt incredințați. Și pilda vieții lui personale, și energia lui care i se comunică elevului, și pasiunea lui pentru adevăr, care nu lasă să încolțescă indiferența în nici o minte tină, în nici un suflet care se dezvoltă.

Fie că umblă pe ulița satului și are în fața lui, cînd intră în clasă, ochi

LUCIA DEMETRIUS

(Continuare în pag. a 3-a)

La Consiliul de Stat a avut loc joi solemnitatea înmînării unor titluri și ordine ale Republicii Socialiste România, cu prilejul „Zilei învățătorului”. La festivitate au participat educatori, învățători, profesori din învățămîntul de cultură generală și din licee, cadre didactice din învățămîntul profesional și tehnic și din învățămîntul superior care, prin activitatea rodnică și entuziastă desfășurată de-a lungul anilor, au adus o contribuție însemnată la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în țara noastră.

La solemnitate au luat parte tovarășii Chivu Stoica, Emil Bodnăraș, Leonte Răutu. Au participat de asemenea tovarășii Constanța Crăciun și Mihai Gere, vicepreședinți ai Consiliului de Stat, Grigore Geamănu, secretarul Consiliului de Stat, Gheorghe Stoica, membru al Consiliului de Stat, Ștefan Bălan, ministrul învățămîntului, Ion Teoreanu, șef de secție la C.C. al P.C.R.

Președintele Consiliului de Stat a înmînat titlurile „Învățător emerit”, „Profesor emerit” și ordine ale Republicii Socialiste România.

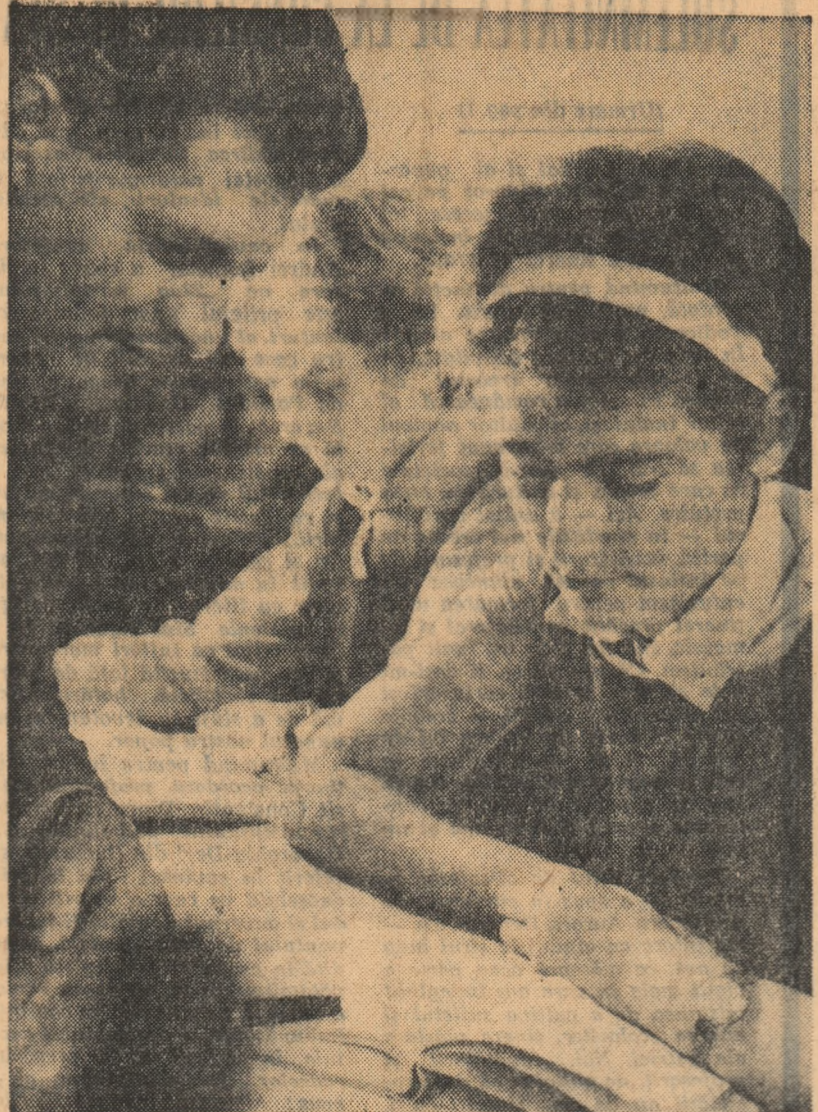
Tovarășul Chivu Stoica, în numele Comitetului Central al Partidului Comunist Român, al

(Continuare în pag. a 4-a)

PORTRET DE DASCĂL

Patriotism fierbinte

DUMITRU ALMAȘ

In fond nimeni, niciodată, nu va putea măsura cât și cum lucrează dascălul asupra conștiinței, asupra intelectului, asupra moralității, asupra șlefuirii și modelării fizice și spirituale a unei generații.

Totuși, așa cum se scrie, un cuvânt măcar despre patriotismul dascălilor, despre modul cum sporesc fiorul dragostei de patrie în mintea și în inima tineretului. Dragostea de patrie nu se predă în școală ca un obiect. Așa o știe oricine. Dar tot oricine știe că patriotismul e inclus în fiecare rând din orice manual și-n fiecare cuvânt din toate lecțiile pe care le prezintă, zi de zi și an de an, toți învățătorii și profesorii. Poate simți și constata oricine că asta nu-i o hiperbolă de circumstanță, ci un adevăr notoriu, care nici nu mai trebuie demonstrat.

Oare atunci când, din magia unui calcul algebric, pe tablă se luminează un mare adevăr matematic, fizic ori chimic și când prin puterea acestui adevăr profesorul a operat o scăpărare de lumină și de încredere în mintea unui elev, n-a săvârșit o operă umanitară și patriotică totodată? Oare atunci când povestește despre un fapt din trecut sau despre o realizare prezentă, când recită un vers eminescian ori un pasaj de roman contemporan și când glasul lui capătă modulul cald, emoționant, nu face o operă de educație patriotică prin relevarea unor frumuseți care aparțin în primul rând poporului nostru?

Am văzut zeci de profesori de geografie și naturale, de română și istorie care au înlocuit muzee sau au alcătuit albume, diorame, diapozitive despre istoria și literatura locală sau națională, despre peisajul, flora și fauna regiunii natale sau a țării întregi. Am văzut sute de elevi care, la îndemnul profesorului, adună plante și pietre, cîntece și proverbe, monede vechi, cioburi și documente, cu un sentiment de respect pentru tot ce grăiește despre bogăția țării, despre talentul oamenilor ei, despre viața ei de altădată.

Dar dascălii nu se mulțumesc să lămurească și să propovăduiască „et calhdera” o noțiune sau un sentiment, de altfel firesc și obștesc.

Pentru că anul acesta sărbătorim o jumătate de veac de la bătălia de la Mărășești, mi-am adus aminte că, prin aprilie 1917, a venit în permisie, pe câteva zile, învățătorul nostru Gh. Dandă. Era oțăr. Fusese rănit la Otuz și abia ieșise din spital. Într-una din acele zile ne-a povestit despre eroismul, despre hotărârea cu care luptau vitejii soldați ai țării. Cuvintele lui ni le-am amintit în acel august de orșită când s-a dat bătălia de la Mărășești și când noi, toți copiii satului, am stat zi și noapte de straji la marginea drumului, cu cofa cu apă rece, fericiți că puteam ostii durerile răniților ce se fura spre mieznoapte și puteam răcori năduful soldaților ce mărsăluiau spre miezazi, să țină piept lui Mackensen. Și când îi auzeam cîntînd „Pe-al nostru steag e scris unire” și îi vedeam pășind bărbătește, aveam impresia că au băut din cânte și cafele noastre nu apă rece din fîntînă, ci apă vie a nemuririi.

Avea profesorul nostru de istorie din liceu — se numea Filip — multe ficuri. Era tare nervos. Ne punea note mici. Dar cât îl iubeam pentru că ne povestea frumos din istoria patriei și — de ce să n-o spunem? — cât ne emoționa glasul lui tremurat de plîns, când descria moartea lui Mihai Viteazul.

Am avut și un profesor de geografie — Panoa Popovici. Înalt, frumos, cu un timbru cald. Cîte am învățat de la dînsul despre geografia patriei! În cite excursii nu ne-a purtat și cite frumuseți nu ne-a dezvăluit... Și, mai ales, ce cumine și solidă apreciere despre valoarea pămîntului românesc a știut să ne facă... Nu l-am auzit niciodată vorbind despre patriotism, dar de zeci de ori i-am văzut înfiorarea degetelor cu care pipăia o frîntură de rocă adusă de noi, călătorii pe stăniurile Ceahlăului ori ale Bicăzului. Și tot de zeci de ori l-am văzut, cu tîmpla răzîmată de tulpina vrunuii brad de pe Cozla, privind cu ochi scîlbind de lumină opusul soarelui, în lungul Bistriței, în spatele virurilor Toaca și Panaghia. Nu se mai sătura sorbind frumuseți. În juru-i, văzîndu-l așa de pătruns, de vrăjîi, ne așezam în juru-i și urmăream cadența culorilor, de la alb spre portocaliu, spre roșu, spre vină, pînă cîdea soarele dincolo de zare, lăsînd în cerul sinelui conturul spinării de bronzoaur a Ceahlăului. Odată, dezlipindu-și tîmpla de pe tulpina bradului, ne-a văzut pe toți în juru-i, cuprînsi de aceeași vrăjîi — și a zîmbit. Apoi a spus: „Băieți, umpleți-vă inima cu aceste frumuseți, că numai așa o să vă învredniciți a le apăra și a le face și mai frumoase...”

Trebuie să recunoaștem că ecurile cuvintelor rostite de dascălii noștri răsună și azi în sufletele noastre. Și noi, dascăli de azi, după ce am învățat dragostea de patrie de la predecesori, o transmitem tinerilor noștri ucenici, îmbogățită cu puteri și simțămînte noi, pentru că acum patria este a întregului popor, este o patrie socialistă, condusă de cel mai înțelept conducător pe care l-a avut vreodată — partidul. Iar dacă elevii noștri sînt bine pregătiți, dacă se deosebesc profesiei alese, dacă au încredere în viitor, dacă și în la demnitatea și libertatea poporului, atunci înseamnă că ne-am împlinit datorita.

Proverbiala lui modestie

CONSTANTIN PRISNEA

Să tăgăduiască cine poate. Dar realitatea e de ne-tăgăduit. El este pretutindeni, de-a lungul și de-a latul țării. Ne-am obișnuit cu el și nu-l mai vedem adesea, dar este...

Pe întinsurile României s-au înălțat grandioase construcții ale socialismului. Trăim o epocă eroică, epoca în care spiritul creator al poporului acestui pămînt și-a descoperit făgașul, demonstrînd întregii lumi adevărata lui măsură. Admirația noastră se îndreaptă nu numai spre aceste realizări, ci și spre autorii lor. Vrem să-i știm și să-i cunoaștem pe savanții noștri, ale căror descoperiri sînt unorii prețuiri pînă departe, dincolo de fruntariile țării; vrem să aflăm numele acestor din sufletul cărora a țîșnit pentru înflăcărată simfonia armoniilor arhitecturale de pe litoral sau din marile orașe; ne interesează numele celor care au acoperit zădărnici drumuri cu salbe de hidrocentrale sau au împins spre tîrîile cerului gigantiștii altor construcții industriale. Pentru că toate acestea sînt mări direct observabile, construcții spectaculoase care ni se afirmă fățiș în toată splendoarea lor.

Pe bună dreptate, mîndria noastră pentru arta și genialitatea constructorilor; pe bună dreptate, admirația și stima noastră pentru creatorii de idei, pentru savanții care traversează cu mintea fantastică lumea a chimiei și fizicii moderne sau pentru cei ce, preluînd puterile legendare ale demurg, reface tainele drumuri ale vieții, ajungînd să adauge la vasta colecție a naturii un soi de plantă pe care milenii de istorie ale naturii nu au cunoscut-o niciodată.

Dar în toți aceștia se află cite ceva din altcineva. Savanții care a făcut o extraordinară descoperire, cineva anume i-a îndreptat înții pași pe drumurile științei; pe arhitecții litoralului, cineva anume i-a învățat mai întîi să înțeleagă jocul fascinant al liniilor și curbelor; energeticienii sau metalurghiștii au aflat de la cineva anume taina focului ascuns în vultura apelor sau pe aceea din cuptorul oțelului. În genul, în arta tuturor acestora, în îndemnarea și sensibilitatea lor, în sufletul lor, există undeva o fărîmă dintr-un alt om, pentru care toți au, nu o dată, elpe de nostalgiecă amintire. Este un om liniștit și modest, tăcut și înțelept, cu chipul blînd, rămas undeva în urmă, de care ne despart întotdeauna pragurile grele ale anilor. Este omul acela care se află pretutindeni, de-a lungul și de-a latul țării, cu care ne-am obișnuit și pe care, adesea, nu-l mai vedem. Prezența lui o simțim însă în toate — în fantezia scriitorilor ca și în operativitatea dispecerului de la pupitrul de comandă automată, în marile construcții citadine ca și în metamorfoza pe care a cunoscut-o lumea satelor.

De la vechile și tristele vremuri a trecut aproape un sfert de veac. Rîd astăzi, la soarele noli noastre orînduirii, ogoarele; spinii și bălărele în tot îndepărtate de pe cîmpii, dealurile au îmbrăcat halna de sărbătoare a livezilor și viilor tinere, grădiniile și-au pus brîie de garduri colorate, sute de mii de case noi s-au ridicat alături de altele vechi, iar drumurile s-au îmbrăcat cu asfalt și și-au alăturat ghîrlanle de trotuarele Fețele țărănilor s-au luminat de viață, copiii arată ca florile. Casele și-au alungat tristețile și morhorală durerilor s-a risipit.

La această operă măreată, săvîrșită de popor sub vrednică și înțeleaptă conducere a partidului, dascălii satelor și orașelor, dascălii tuturor virurilor și-au adus pe tăcute, cu acea modestie devenită de mult proverbială, rivna lor de mai bine, fapta lor care în acest proces revoluționar a cîntărit cu greutate. Luminătorii satelor și orașelor noastre au participat cu inimă și sîrg la toate acțiunile mari și mici izvorite din mintea cea limpede a partidului călăuză, fie că era vorba de alfabetizarea, de cooperativizare, de cultură de masă, de activitatea artistică și altele.

Și toate acestea le-au făcut întotdeauna cu liniștită, tăcută, modestă și calmă sîrguință. Din miștile lor pleacă în fiecare an sute de mii de copii investigați cu titlul de cetățeni ai țării. Sînt detașamentele acelea grandioase de tineri din care se recrutează construcții de mine ai socialismului și comunismului. Omul de la catedră se desparte de ei în chipul cel mai firesc, cu duioșie, cu regrete și cu emoție, știînd bine că în fiecare dintre ei se află ceva din sufletul și din înțelepciunea sa. Știe bine că ceea ce le-a dăruit va face parte din măreția lor de oameni și societate și că e firesc să fie așa, că munca lui obișnuită e cea mai obișnuită dintre munci. Mai tîrziu, cînd peste ani îl înfățișe pe culmile pe care a știut că vor ajunge și înspre care tot el i-a îndreptat cu sfatul și cu duhul lui, îi privește cu oarecare timiditate și stînjeală. Pentru că profesia îl obligă la omenie, fiindcă e sortit să învețe pe alții omenia, este modest, modestia fiind un atribut indispensabil al acestor mari însușiri.

Avem o intelectualitate bine pregătită, care face cu succes față sarcinilor ce stau în fața țării, a poporului nostru. Și nu uităm că acest lucru se datorează muncii adesea tăcute, nespectaculoasă a învățătorului care ne-a pus altădată „plumbul” în mină și, mai încoace, condeiul.

Modestia acestei categorii de intelectuali să nu ne împiedice de a le aduce, nu numai în această zi, pri-nosul nostru de recunoștință, dragostea și admirația de care ei au tot dreptul să se bucure.

Purtător al tradiției progresiste

CONSTANTIN C. GIURESCU

In lupta îndelungată, sfîrșitoare și grea pe care a dus-o poporul nostru pentru a-și realiza statul unitar, național și democratic, rolul învățătorilor a fost însemnat. Ideile binefăcătoare ale Școlii Ardelenne, arătînd latinitatea și unitatea noastră pe întreaga țară a pămîntului carpațo-dunărean, au fost răspîndite în orașele și satele Transilvaniei, Munteniei, Moldovei și Dobrogei de o armată întreagă de „dascăli”, mulți din ei sînturii modesti, neslăbiți, ai unui ideal înalt. Un Gh. Gorgan, învățător din Vălenii de Munte, ale cărui cursuri au impresionat în 1833 pe consulul general englez Blute, este tipul reprezentativ al acestei dascălărie care a pregătit vremenile noi.

Avîntul revoluției de la 1848, felul cum tineretul a răspuns în tustele țării românești la chemarea pentru sfîrșirea orînduirii nedrepte a trecutului, se explică și prin lucrarea tăcută a învățătorilor, a dascălilor care au pregătit terenul, propovăduind celor tineri noile idei patriotice și generoase. Este important numărul profesorilor și învățătorilor care au îmbrățișat din capul locului cauza revoluției. La Bălău, au mai puțin de cîinci profesori sînt trecuți pînă la revoluția ei. Aceași participare activă a manifestat învățătorimea și în anii ce au urmat, anii Unirii Principatelor. În cometele județene care, după tratatul de la Paris din 1856, militau pentru unirea Munteniei și Moldovei, îi găsim din nou pe dascăli, pe acei dascăli care li învățau pe copiii noli cîntec electricizant, „Hora Unirii”.

Cuza Vodă și-a dat seama, de la începutul domniei, de importanța pe care o prezenta, pentru viitorul națiunii, învățămîntul primar. În mesajul de deschidere a Adunării Elective din 6/18 decembrie 1859, arătînd că instruirea publică trebuie „să fie graduală și pusă... la îndemîna tuturor claselor”, Cuza preciza: dacă o instruire superioară, cuprînzînd facultăți de înalt învățămînt, nu este folosită, instruirea elementară și primară nu este neapărată spre a răspîndi o viață nouă în toată țara. De aceea, pînă la marile reforme ale domniei lui Cuza, alături de secularizarea averilor mănăstirești, de desînținarea clăcii și împrietenirea țărănilor, să lege învățămîntului din 1864, lege care institua învățămîntul primar obligator și gratuit — principiu fundamental, chiar dacă n-a fost realizat decît în parte — într-o vreme cînd în apusul Europei nu exista încă un asemenea principiu.

Miile de învățători din anii ce au urmat au pregătit tineretul satelor și orașelor, învățîndu-l dragostea de țară, cinstea trecutului glorios și insufindu-i nădejdea într-un viitor luminos, de independență națională și de unitate politică. Făcîndi care au luptat la Plevena și la Rahova, cei ce au cucerit prin asalt Giuvîța și Smîrdăreanu cu fetele nevătărilor învățători de pe întreg cuprînsul țării. După cum cel ce vor lupta în Carpați și pe plaiurile Transilvaniei, apoi la Mărășești și la Mărășești, în anii 1916—1918, hotărîtori pentru destinul neamului, vor fi elevii altor mulți de dascăli, ai acestora care-l învățaseră, în școala primară, să cînte „Treii culori cunosce pe lume”, „Pe-al nostru steag e scris unire”, și „Deșteaptă-te române”.

Îl ved și acum pe bătrînul nostru dascăl de la „Cuibul cu barză”, pe Mihail Muiuianu, arătîndu-ne pe hartă „îmînurile locuie de români” și vorbindu-ne, cu emoție în glas, de mîndra țară a Transilvaniei și de „grădina” Bucovinei.

Dar învățătorimea noastră n-a fost numai păstrătoare și propovăduitoare a sentimentului patriotic, a iubirii de țară și de neam. Trînd, în marea ei majoritate, în lumea satelor, cunoscînd deci direct nevoile țărănilor și deosebit împărtășindu-le, trînd de asemenea alături de muncitorimea orașelor, ascadar de toli tradiții acestui pămînt, pe a căror muncă se razîmă restul societății, învățătorii și-au purtat de seama de tot ce era nedrept în alcăturarea trecutului, de disproporția între muncă și răsplăt, de foamca unora și de huzurul altora. De aceea nu e de mirare că găsim mulți învățători între luptătorii pentru dreptate socială. Sînt alături de revoluționarii de la 1848, sînt lîngă țărani în 1907, fiind considerați chiar, de moșierii și arendașii, drept „instigatori” și „alțători” ai răscocaelor. Și înainte și după răscocae, ei caută, urmînd și îndemnul unor cărturari luminăți ca Spiru Haret, să schimbe viața satului prin întemeierea de cooperative, de bănci populare, de obștii de arendare și de cumpărare a pămîntului. Îi găsim, în sfîrșit, alături de muncitorii în marea năfacere care a cuprîns întregul nostru popor după 23 October 1944, cea mai mare din întreaga istorie a patriei. În anii acestor mari prefaceri, învățătorimea s-a aflat în prima linie a revoluției culturale. Zeci și zeci de mii de dascăli au contribuit într-un timp record — care constituie și astăzi pe plan mondial un precedent impresionant — la opera de ridicare a întregului popor spre noi trepte de cultură.

Prezența omului de la catedră, om al unei înalte dăruiri de sine, este astăzi meruul mai activ, continuat și îmbogățit de vechi tradiții, alt în transmiterea și îmbogățirea patrimoniului cultural al poporului. Cît și pe tîrîm obștesc. Ales cu încredere în marile etat al țării, ca și în organele de conducere locală, dascălul îndeplinește — cu competență, simț de răspundere și demnitate — alături de funcția sa culturală, o înaltă funcție socială și politică.

Purtători ai tradiției patriotice și, deopotrivă, ai tradiției revoluționare, progresiste, oamenii școlii cresc pe copiii patriei, învățîndu-i s-o iubească. Să-l sporească prin muncă sfîrșituroa bogăția și, la vreme de nevoie, s-o apere.

ION BANUȚA

Școala

Ce veche-i vechea bancă și clipa de-nceput, ce nou e alfabetul din primul meu sărut!

Sărutul se ascunde în literele-adînci, — mister de ape, ierbură, de ceruri, gînduri stînci.

Începe-o dezlegare de taine din ulcior în zborul către mine, în evul sutor.

Un sfetnic îmi pîtrunde în sufletu-mi deschis, — urcusul sfînt începe cu rost și cu dichis.

În țeri, în azi, în mine, adun tot scrisul meu. — un fir de dramă-albastră, de diavol, dumnezeu.

Ce veche-i vechea bancă și clipa de acum. — ce nou-i frămîntarea, universul drum!

OMAGIU

(Urmare din pag. 1)

mirali, poznași sau naivi de copii, fie că trăiește într-un oraș și vede de la înălțimea catedrei universitare, chipuri expresive, receptive, sau pe care înțelegerea încă renghiu scepticismului a toate știutor, a toate disprețuitor, datorită lui e totdeauna și pretutindeni aceeași: aceea de a risipi nedumeriri și îndoieli cu toate cunosțințele pe care le-a acumulat în el și cu toate buna-credința a omului matur, cîstît, de a lărgi sfera de cuprîndere a minții tinărului, de a-i îmbogăți sufletul în măsura în care îi îmbogățește inteligența, de a-i crea o conștiință omenească echilibrată, curată, puternică. El creează dimensiunile universului în fața individului mic, care-ia cunosțință de sine de dimensiunile lui, de raporturile lui cu pcest univers, de rostul lui în el.

Admirabilă și grea meserie! Și minunată sînt cei care o îndeplinesc cu ardore și cu limpezime în același timp, dîndu-și seama de frumusețea ei, de însemnătatea ei, de răspunderea pe care o implică. Minunată și pentru care nici nu mai pare grea, pentru că lucrul pe care îl iubești te fericește de cite ori înfrîngi, pe drumul lui, o piedică. Străsnici oameni cei care au găsit graiul potrivit, serios și cald, niciodată brutal, niciodată șovăitor, blînd fără să fie dezarmat și moale, aspru la nevoie fără să fie batjocoritor sau dezgustat, cu care să ajungă la sensibilitatea copilului și s-o curețească.

Și poate că această meserie e și una dintre cele mai pline de satisfacții, atunci cînd învățătorul a năzuit să formeze oameni și vede că în adevăr i-a format. Cînd a semănat disciplină acolo unde era dezordine, cînd a deșteptat curiozitate acolo unde era nepăsare pentru cultură, cînd a dezvoltat sentimente patriotice, cînd a aprins flacăra înțelegerii acolo unde se părea că percepția e anevoioasă, cînd a deschis ferestre largi, nemărginite către lume în fața ochilor care vedeau îngust, puțin. Aceasta e plata cea mare și aleasă a învățătorului, a profesorului pentru care catedra nu e o funcție, ci o realizare a vieții lui, o împlinire a rostului lui pe lume.

Și dacă acest învățător, dacă aceste mii de învățători și profesori vor să se gîndească și mai departe încă, dincolo de satisfacția de a fi făcînt oameni, trebuie să știe care e imaginea lor în acești oameni. Trebuie să știe că ei nu uită niciodată glasul lor care le-a mers la inimă, mersul lor

cînd străbăteau clasa, ochii lor care străluceau cînd era vorba despre lucruri vrednice de stimă, atîtea amă-nunte pe care un copil le prinde și de care se leagă și, mai presus de ele, reacțiile lui drepte, afeclunea lui și toată lumina pe care o revărsat-o de pe catedră în mințile încă aburite de vîrsta naștinței. Trebuie să știe că nimeni nu uită chipul unui profesor bun, oricîte alte chipuri s-ar acumula în cursul vieții în mintea lui, că nimeni nu încetează să iubească un profesor bun, oricîte ani ar trece peste el, oricîte depărtare s-ar așterne între ei. Cînd învățătorul, cel de școală de țară pînă la cel de universitate, a fost prietenul mare și a toate știutor de care orice copil sau tînar are nevoie, uneori fără s-o iubească de azi, după ce am învățat dragostea de patrie de la predecesori, o transmitem tinerilor noștri ucenici, îmbogățită cu puteri și simțămînte noi, pentru că acum patria este a întregului popor, este o patrie socialistă, condusă de cel mai înțelept conducător pe care l-a avut vreodată — partidul. Iar dacă elevii noștri sînt bine pregătiți, dacă se deosebesc profesiei alese, dacă au încredere în viitor, dacă și în la demnitatea și libertatea poporului, atunci înseamnă că ne-am împlinit datorita.

